

Kisalföldi Népművészek Egyesülete

9025 Győr

Festő út 22.

Szakmai javaslat

az écsi fafaragás Megyei Értéktárba történő felvételéhez

A écsi népi faragókultúra létrejötté, hagyománya Schreiner Károly népi iparművész több évtizedes munkásságához kötődik. Az alkotó 1971-ben született Győrött. Gyermekkorát, általános iskolai tanulmányait Écsen végezte. Ekkor már kitűnt kez ügyességével diáktársai közül. A fa szeretetét, művészi megmunkálásának hagyományát családi örökségként folytatta. Gyermekkorában az asztalos műhelyben barkácsolással, faragással töltötte szabadidejét.

Továbbtanuláskor követte ősei mesterségét és asztalos tanulónak jelentkezett Győrbe a 400. sz. Ipari Szakmunkásképző Intézet és Szakközépiskolába. Szakmunkás éve alatt ismerkedett meg a nagy múltú győri Fafaragó Szakkör tevékenységével, tagjaival. Ezekben az években Péterfy László szobrászművész élénk figyelemmel kísérte a győri faragók tevékenységét és szakmai tanácsokkal fejlesztette tudásukat. Így a fafaragás valamennyi technikáját megismerték és elsajátították. Tárgyaikat ékrovással, spanyolozással, domború faragással díszítették. A fafaragók rendszeresen indultak a megyei és országos népművészeti pályázatokon. Schreiner Károly a fiatal generáció tehetséges tagjaként a Kisfaludy Napok megyei pályázatán első helyezést ért el fafaragásaival és grafikáival.

Ez a siker lelkesítette az alkotót és egyre nagyobb szorgalommal kutatta a megyénk – különösen a Rábaköz – népi faragókultúrájának mintakincsét, hagyományát. Kezdetben kisebb ajándéktárgyakat – dobozokat – készített, melynek oldalfelületeit változatos indás, növényi virág és levél ornamentikával díszítette. A kördobozok – ékszer tartók – fedelét csokros virágminta ékesítette. A domború faragással készült díszítmények változatos technikai tudásról tanúskodnak. A tárgyakat díszítő népi mintaelemek zárt szerkezete és azok pontos kivitelezése egyéni alkotó stílus kialakítását eredményezte Écsen. Az általa használt jellegzetes népi mintaelemek: nyílórózsa, tulipán, szőlő és az indás levél motívumok variánsai. A növényi ornamentikák mellett táblaképein az állatábrázolás is megjelenik: szarvas és más vadállatok képében.

Legsikeresebbek a domború és vésett faragással készített bútorai: saroktéma, karos gondolkodó szék. Ezeket az 1990-es években Dr. Füzes Endre, a Szentendrei Szabadtéri Múzeum néprajzos főigazgatója kiváló minősítéssel díjazta. Szép esztétikus alkotásaival egymást követték a hazai és külföldi bemutatkozások. Itthon 50 kiállításon szerepelt munkáival és magyarságunk értékes népi faragó kultúráját népszerűsítette. Külföldön 16 kiállításon mutatta be megyénk gazdag archaikus faragókultúráját (Ausztria, Szlovákia, Szlovénia, Brüsszel, Olaszország, Svájc, stb.).

A lakáskultúrát díszítő faragott tárgyakon kívül kedveli a szakrális témák feldolgozását is. Közismertek az Écsen és Tápon felállított köztéri alkotásai: a Keresztutak. Több évtized alatt számos népművészeti konferencia hallgatójaként fejlesztette elméleti ismereteit. Változatos, igényes faragásaival, megalapozott szaktudásával beválasztották a Kézműves Kamara vezetőségébe is.

Ekkor fontos szerepet játszott a kézműves szakmák becsületének visszaállításában, fennmaradásában. Az Asztalos Mestervizsga Bizottság elnökeként, szakképzési szakértőként szorgalmazta a népi famunkák és az általa feldolgozott écsi fafaragás mintakincsének népszerűsítését. 1996 óta jelennek meg újságcikkek hagyományörző, értékteremtő munkásságáról (fafaragás, restaurálás, népi hagyományok újjáélesztése, gyakorlati oktatása). Több televíziós népművészeti műsorban is szerepelt bemutatva az écsi faragókultúra változatos mintakincsét, tárgykészletét (Revita TV, Duna, MTV1, TV2, RTL KLUB, Oxigén TV, stb.).

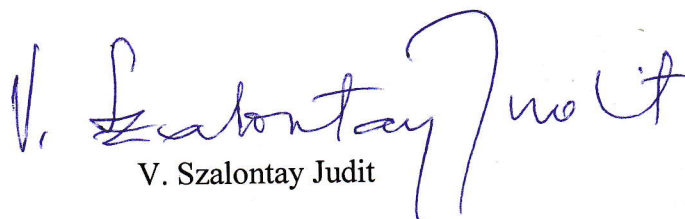
Schreiner Károly népi iparművész 1998 óta foglalkozik a népi fafaragás gyakorlati oktatásával és ennek technikai fejlesztésével. Ennek fő iránya a kézművesség, népművészeti örökségünk hagyományának népszerűsítése, oktatása, az ifjúság nevelése sajátos módszerekkel. Jelenleg a Pannonhalmi Apátságánál tanít diákokat a faragás mesterfogásaira és műhelylátogatásokat is szervez Écsen.

Pályázatokon nyert jelentősebb díjai:

- 1989. Érdemes Diák oklevél a Megyei Önkormányzattól a kiemelkedő fafaragó munkájáért
- 1989. BBMMK Ifjú Fafaragó Pályázat I. helyezés
- 1991. Díszoklevél a Népi Iparművészeti Tanácstól
- 2000. Ezredforduló Kézműves Mestere cím
- 2002. Győri Általános Vásár – Kézműipari Tagozat különdíja
- 2003. „Magyar Kézműves Remek” díj Kereszt út (Cirenei Simon segíti a keresztet vinni) című faragás
- 2006. Győri Általános Vásár – Ipartestületi különdíj
- 2006. Győri Ipartestület által adományozott emléklakett az oktatómunkáért
- 2007. Fafaragó Népi Iparművész cím
- 2010. Győri XX. Általános Vásár Győri Ipartestület különdíja
- 2018. „Magyar Kézműves Remek” Rábaközi faragott falitéka
- 2018. Napóra Egyesület „Magyar Kultúra Díj”

A fenti szakmai ismérvek alapján javaslom az écsi faragó kultúra felvételét – Schreiner Károly népi iparművész munkásságával – a Győr-Moson-Sopron Megyei Értéktárba.

Győr, 2019. szeptember 10.

V. Szalontay Judit

Móra Ferenc díjas néprajzkutató muzeológus